

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 79/2025
27.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у правној ствари тужиоца Proagro GmbH, Ateliergasse 1, 1220 Веџ, Република Аустрија, идентификациони бр. ..., порески бр. ..., чији је пуномоћник Дино Н. Јусуфовић, адвокат из ..., против туженог „Miralex-Fruits“ експорт-импорт Чачак доо, ул. Булевар ослободилаца 82е, чији је пуномоћник Соња Марушић, адвокат из ..., ради накнаде штете и стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4043/24 од 10.10.2024. године, у седници одржаној дана 27.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4043/24 од 10.10.2024. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Чачку П 145/22 од 11.06.2024. године, у ставу 1. изреке одбијен је приговор ненадлежности тог суда. У ставу 2. изреке одбијен је приговор пресуђене ствари. У ставу 3. изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете исплати износе од: 42.921,60 ЕУР-а са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате и 3.910,00 ЕУР-а са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до коначне исплате, а све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. У ставу 4. изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу на име неоснованог обogaћења исплати износ од 62.889,75 ЕУР-а са законском затезном каматом почев од дана 16.11.2020. године до дана коначне исплате, а све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате. У ставу 5. изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде штете исплати износе и то: износ од 3.604,92 ЕУР-а, а све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате, износ од 17.685,84 ЕУР-а, а све у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате, износ од 248,00 ЕУР-а, а све у динарској

противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате, са законском затезном каматом од дана подношења тужбе па до коначне исплате, као неоснован. У ставу 6. изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца за законску затезну камату на износ од 62.889,75 за период од 18.09.2020. године па до 16.11.2020. године, као неоснован. У ставу 7. изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 1.372.781,10 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4043/24 од 10.10.2024. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Чачку П 145/22 од 11.06.2024. године у ставовима 1., 2., 3., 4. и 7. изреке.

Тужени је преко пуномоћника изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је одлучио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су били у пословном односу по основу Уговора о продаји дубоко смрзнуте малине закљученог дана 24.07.2020. године. По овом уговору тужилац се обавезао да плати цену воћа, а тужени да сукцесивно испоручује малине у периоду од 10.08.2020. године до 31.05.2021. године. Тужилац је извршио плаћање првог дела туженом, након чега му је испоручен први камион малина, након исплате аванса за други део у износу од 62.889,75 ЕУР-а, тужени није извршио испоруку другог камиона смрзнуте малине, а ни примљени авансни износ није вратио тужиоцу. Привредно друштво Landkost, који је крајњи купац, био је принуђен да врши куповину ради покрића, након чега је тужиоцу поднет захтев за исплату на име разлике у постигнутој цени малине. Крајњи купац је тужиоцу поднео захтев за исплату износа на име разлике у постигнутој цени дубоко смрзнуте малине од 60.617,50 ЕУР-а, јер је био принуђен да врши куповину ради покрића, а који износ је тужилац исплатио крајњем купцу, те о истом обавестио туженог, након чега је туженом доставио и опомену за плаћање накнаде штете и повраћаја датог аванса. Тужилац је неиспуњењем обавезе од стране туженог онемогућен да оствари очекивани профит из уговора са крајњим купцем.

Тужилац је водио поступак пред Покрајинским судом за грађанско правне спорове у Грацу ради накнаде штете против огранка туженог основаног у Републици Аустрији, у ком поступку је дана 10.11.2021. године донета условна наредба за плаћање и огранку туженог је издат налог за плаћање износа од 62.889,75 ЕУР-а на име главног дуга и износа од 40.000,00 ЕУР на име споредног потраживања, износ камате од 9,2 процентних поена изнад базичне каматне стопе почев од 29.09.2020. године до дана коначне исплате и износ од 3.604,92 ЕУР на име трошкова поступка. У поступку признања и извршења судске одлуке пред Привредним судом у Чачку донето је решење П 5/22 од 05.08.2022. године којим је одбијен предлог тужиоца за признање судске

одлуке због недостатка узајамности, на које решење је тужилац изјавио жалбу и иста је решењем Привредног апелационог суда одбијена.

Вештачењем је утврђено да је уплата тужиоца огранку туженог износила 62.889,75 ЕУР. Вештак је у свом налазу и мишљењу извршио обрачун штете на име трошкова куповине ради покрића који је дао у две варијанте. Нижестепени судови су прихватио варијанту обрачуна на основу тржишне цене у време обављања тужиоачеве куповине ради покрића за количину од 78.200 кг малина, што износи 42.921,66 ЕУР-а.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су становишта да је тужбени захтев основан за износ од 62.889,75 ЕУР у смислу правила о стицању без основа, са законском затезном каматом од дана када је тужени позван на плаћање. Тужени није извршио испоруку другог камиона смрзнуте малине, а примљени авансни износ није вратио тужиоцу. Осим тога, нижестепени судови закључују и да је тужилац претрпео штету, односно да између нечињења туженог, које се огледа у непоступању по уговором преузетој обавези и настанку штете на страни тужиоца постоји узрочно последична веза, па је тужени обавезан да тужиоцу на име штете надокнади износе утврђене вештачењем од 42.921,66 ЕУР (стварна штета) и износ од 3.910,00 ЕУР (измакла добит) са законском затезном каматом од дана утужења па до коначне исплате. Тужилац је морао да надокнади штету крајњем купцу, самим тим је претрпео тражени износ штете и то неиспуњењем уговорне обавезе од стране туженог.

Ревизијским наводима поново се истиче приговор пресуђене ствари, приговор стварне и месне надлежности и приговор пасивне легитимације. Указује се да тужилац није предузео никакве радње да умањи претрпљену штету. Тужилац је раскинуо уговор па од тог момента престаје његово право на накнаду штете у висини набавке заменске робе. Осим тога, до раскида уговора дошло је због промењених околности (вирусна пандемија).

Ревизија није основана.

По оцени Врховног суда нижестепени судови су правилно одбили приговор пресуђене ствари. Неспорно је да између ове парнице и правноснажно окончане поступка пред Покрајинским судом за грађанско правне спорове у Грацу постоји идентитет чињеничног основа, међутим, у ситуацији када је у поступку признања стране судске одлуке правноснажно одбијен предлог тужиоца за признање стране судске одлуке, нема услова за постојање института правноснажно пресуђене ствари.

Не стоје ни ревизијски наводи туженог да није пасивно легитимисан због тога што је суд у Републици Аустрији донео одлуку против његовог огранка из чега закључује да огранак има својство правног лица. Ово из разлога што је утврђено да према аустријском законодавству огранци немају самосталну правну способност. Упис огранка предузећа са седиштем у иностранству у привредни регистар не ствара самосталну правну личност огранка. Имајући у виду наведено, припадност правног лица се одређује по праву државе по коме је оно основано, сагласно одредби чл. 17. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља. Према чл. 567. Закона о привредним друштвима, огранак нема својство правног лица, па следи да је тужени пасивно легитимисан. С тим у вези неоснован је и приговор стварне и месне

надлежности суда, али та повреда поступка сама за себе не би у конкретном случају утицала на правилност нижестепене одлуке.

Потраживање тужиоца обухваћено делом тужбеног захтева које се односи на авансно плаћену цену за робу коју је тужени није испоручио, ревидент изричито ни не оспорава. У конкретном случају, тужилац је извршавајући своју уговорну обавезу уплатио аванс туженом у износу од 62.889,75 ЕУР. Тужени није извршио свој део уговорне обавезе, односно није испоручио камион смрзнуте малине, а примљени авансни износ није вратио тужиоцу те се на тај начин неосновано обогатио за наведени износ. Стога је правилна одлука нижестепених судова којом су обавезали туженог да тужиоцу исплати износ од 62.889,75 ЕУР динара са затезном каматом, правилно се позивајући на одредбе Закона о облигационим односима из члана 210. односно 214. када се ради о затезној камати.

Насупрот ревизијским наводима, правилно су нижестепени судови применили материјално право и у погледу одлуке којом је усвојен тужбени захтев за накнаду штете. Чланом 262. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи, док је ставом 2. истог члана прописано да када дужник не испуни обавезу или задоцњи са њеним испуњењем, поверилац има право захтевати накнаду штете коју је услед тога претрпео. Чланом 266. став 1. истог Закона прописано да поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи. Тужилац је у складу са одредбом члана 189. Закона о облигационим односима доказао да је претрпео штету јер је током поступка утврђено да је тужилац као посредник због неизвршења уговорне обавезе од стране туженог, обавезан да крајњем купцу накнади штету чија висина је утврђена вештачењем. На туженом је била уговорена обавеза на испоруку робе, те код чињенице да ту обавезу није испуњавао, не може тужиоцу ставити на терет да је требало да спречи штету, нити су од значаја за висину уговорене обавезе туженог услови на тржишту. Стога правилно нижестепени судови закључују да је нечињење туженог у погледу извршења уговорних обавеза представља основ његове одговорности. Ревизијски наводи којима се указује када је уговор раскинут од стране тужиоца, односно да су наступиле промењене околности, нису релевантни јер тужилац не тражи штету по основу члана 132. Закона о облигационим односима.

Осталим ревизијским наводима суштински се оспорава оцена изведених доказа и правилност утврђеног чињеничног стања на којем су засноване одлуке нижестепених судова, а које не може бити предмет оцене у ревизијским поступку у смислу члана 407. ст. 2. Закона о парничном поступку осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Следом изнетог, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**